

Bevillingsmodtager Majken Lillholm Pico

Institution Aarhus Universitet, det Sundhedsvidenskabelige Fakultet

Hovedvejleder Helle Terkildsen Maindal, Aarhus Universitet, Institut for Folkesundhed

Projekttitle Prevention of type 2 diabetes in young couples at high risk - Investigating shared risk and family dynamics among couples with a history of gestational diabetes

Lægmandsresumé

Formål: Det overordnede formål er at undersøge delt risiko for type 2 diabetes blandt unge par, hvor kvinden har høj risiko for type 2 diabetes på grund af en tidligere graviditet med graviditetsdiabetes, samt undersøge betydningen af social støtte og familiedynamikker i den kontekst.

Baggrund: Kvinder, som har haft graviditetsdiabetes, har en 18 gange så høj risiko for at udvikle type 2 diabetes de første 10 år efter fødslen sammenlignet med kvinder der ikke har haft graviditetsdiabetes. Enkelte undersøgelser tyder på, at kvinder med tidligere graviditetsdiabetes deler en øget risikoprofil for type 2 diabetes med deres partnere. Få studier har vist at vægttab, sund kost og motion kan reducere risikoen for type 2 diabetes hos kvinder som tidligere har haft graviditetsdiabetes, men langt de fleste interventionsstudier har vist skuffende resultater. Studier har vist at kvinder med tidligere graviditetsdiabetes oplever udfordringer med at opretholde den anbefalede sundhedsadfærd over tid. En vigtig barriere for dette er mangel på støtte fra deres partner og et manglende fokus på barrierer for sundhedsadfærd på familieniveauet i tidligere interventionsstudier. Et fokus på en eventuelt delt risiko mellem par, der er i høj risiko for type 2 diabetes, kunne have et enormt potentiale for målrettet og personlig langsigtet forebyggelse i form af familiesundhedsfremme og tidlig opsporing. På nuværende tidspunkt er det dog uklart, hvordan og i hvilken grad partner støtte og familiedynamik påvirker adfærdsændringer og dermed risikoen hos kvinder med tidligere graviditetsdiabetes. Det er ligeledes uvist om partnerinvolvering i interventioner med fokus på sund adfærd hos familier hvor kvinden har haft graviditetsdiabetes også vil have en positiv effekt på partneren.

Forskningsdesign og metoder: Face-it-studiet er et stort dansk randomiseret kontrolleret studie, der evaluerer en tværsektoriel sundhedsfremmende intervention, der

søger at forbedre livskvaliteten og reducere risikoen for type 2 diabetes i par, hvor kvinden for nylig har haft graviditetsdiabetes. Data indsamles fra kvinden og partneren ved kliniske undersøgelser og via spørgeskemaer ca. 3 og 12 måneder efter fødslen (baseline og follow-up).

Data der indsamles:

Kliniske Type 2 diabetes risikofaktorer: fastende glukose og insulin, HbA1c, blodlipider, antropometriske målinger og blodtryk.

Sundhedsadfærd: kost, fysisk aktivitet, rygning og alkohol indsamles via validerede spørgeskemaer.

Familiedynamik, social støtte, livskvalitet og psykosociale faktorer indsamles også via validerede spørgeskemaer.

Vi vil anvende logistisk regressionsanalyse til at estimere kvindens Odds Ratio for type 2 diabetes risikofaktorer, hos kvinden og hendes partner. Vi vil anvende en multipel lineær regressionsmodel på sammenhængen mellem familiedynamik, social støtte, type 2-diabetes risikofaktorer og sundhedsadfærd blandt parrene. Analyser af interventionseffekter vil blive udført ved brug af lineære mixed modeller for at estimere forskellene mellem interventionsgrupperne og kontrolgruppen for både kvinden og hendes partner. Til sidst vil vi anvende kausal medieringsanalyse til at skelne den samlede effekt af Face-it-interventionen i direkte og indirekte effekter. Dette for at vurdere effekten af familiedynamik og social støtte som medierende faktorer til ændringer i type 2 diabetes risikofaktorer og sundhedsadfærd.

Perspektiver: Resultaterne vil give ny viden til at forstå determinanter for type 2 diabetes risikofaktorer på familieniveau og rollen af familiedynamik og social støtte på denne risiko. Projektet vil bidrage med vigtig viden til at gøre det muligt for sundhedsprofessionelle og forskere i Danmark og udlandet at skræddersy mere effektive sundhedsfremmende indsatser i denne vigtige livsfase omkring graviditeten til forebyggelse og behandling af type 2 diabetes hos unge par.